

ROME

LEN lange koude wintertijd, met regens, die dagelijks in loodrechte stralen, dicht aanéengesloten neergonsden; veel sneeuw, die zoodra ze met de door water verzadigde aarde in aanraking kwam in een modderpoel veranderde; sombere, triestige dagen.

De anders zoo koninklijk fiere palmen, die zich nu ijl en zwart tegen de grauwe lucht afteekenden en zwaar en nat hun mooie waaierbladen lieten hangen, gaven de zoo heerlijke parken en villatuinen van Rome nu een droef, spookachtig aanzien.

Wat beklagden we de arme reizigers, die om den winter in het Noorden te ontvluchten dikwijls juist in dezen tijd naar Italië gaan, denkend daar zon en blauwe lucht te vinden, maar door de gebrekkige verwarming der huizen, behalve natuurlijk de groote hotels, die alle centrale verwarming hebben, er nog veel ongelukkiger aan toe zijn, dan wanneer ze in hun eigen land bij de goed verwarmde kachel waren gebleven. Italië, het land van licht en zon, moet men niet bij grijs en somber weer gaan zien, want zelfs de grootste optimist die als een druipnatte poedel door de modder loopt, zal van dit land, van welks kunst en natuurwonderen hij op de schoolbanken al hoorde en waarvan elk min of meer fantastisch aangelegd mensch, zich een tooverwereld droomt, een geheel verkeerden indruk krijgen en nauwelijks kunnen gelooven, dat deze natte, koude omgeving, over een paar weken het heerlijke, zonnige Zuiden in al zijn stralende schoonheid zal zijn.

Maar eensklaps op één der eerste Februaridagen, als wilde ze ons de winterellende zoo gauw mogelijk doen vergeten, stond de zon al vroeg aan den fijn grijs-blauwen hemel en drong huizen en kamers binnen, om zich dadelijk bij ieder, die naar haar verlangd had, aan te melden en te vertellen, dat ze van haar winterreis terug was.

't Was één van die mooie, vroege voorjaarsdagen, waarop we ons na langen somberen wintertijd als herboren gevoelen. De natuur, de atmosfeer, alles spreekt van nieuw, verjongd leven en elk frisch grasscheutje, elk microscopisch klein groen puntje aan de boomen, tooverst ons de heerlijkheden van het aanstaande voorjaar voor oogen.

Heel Rome had haar feestkleed aangetrokken, de bloemverkoopsters hadden manden vol welriekende viooltjes, mimosa, meiklokjes en narcissen, die als 't ware reuzenbouquetten vormden ter eere van de zon en de wedergeboorte van godin Lente. Iedereen kocht zich voor een paar soldi een bosje bloemen en stak zich die op de borst; de kinderen waren een en al drukte en bedrijvigheid; oude vrouwtjes herleeften weer en zaten tevreden glunderend buiten in het zonnetje voor de deur. De mannen die al dagen lang met hun neus in den bonten kraag van hun cape gedoken liepen, lieten hun mantels nu vrij om de schouders hangen en staken den neus in de lucht om er den lekkeren geur van op te snuiven.

Al genietend waren we een heel eind van de stad afgedwaald en vóór we er aan dachten, stonden we voor de basiliek van San Paolo, één van Rome's zeven hoofd-

kerken, die door alle pelgrims bezocht wordt en omdat zij buiten de muren van Rome ligt „San Paolo fuori le mura” wordt genoemd. Zij werd in 386 door keizer Theodosius gebouwd en aan den apostel Paulus gewijd. In 1823 werd de groote basiliek bijna geheel door brand verwoest, maar toch weer volgens het oude grondplan opgebouwd. Ontelbare schatten zijn toen door verschillende landen ten geschenke gegeven, vooral bestaande uit veel kostbare marmersoorten, zoodat het interieur enorm rijk aandoet en het daardoor meer op een weelderig gedecoreerde zaal in een koninklijk paleis lijkt, dan op een kerk. Het gebeeldhouwde en zwaar vergulde plafond wordt, om een klein voorbeeld te noemen, door 80 zuilen van Simplongraniet gedragen en zoo is verder alles van onschatbare waarde.

We lieten ons door een „carozza”, een van die rijtuigjes die voor alle gebouwen en kerken bij menigten staan, naar het Colosseum brengen en juist spraken we over de verschillende tijden met hun eigen kunstuitingen, toen we stilhielden voor het grootste van alle theaters, dat ons telkens als we het zien, weer de kracht van den Romeinschen bouwstijl doet bewonderen.

Het Colosseum, dit onmetelijke gebouw, waarvan keizer Vespasianus in het jaar 75 den grondslag legde, door Titus in 80 ingewijd en door Domitianus met kunstwerken versierd, noemde men ter eere van deze 3 keizers, allen van het Flavische geslacht, Amphiteatrum Flavium.

Men vermoedt dat de 4^e verdieping oorspronkelijk van hout was opgetrokken en eerst veel later door steen werd vervangen. Dit verklaart n.l. de verwoesting die in 207 werd aangericht, toen het gebouw door den bliksem werd getroffen en men er verscheidene jaren geen feesten meer kon geven. Reeds langen tijd werd het echter weer als theater gebruikt, toen in 486 een hevige aardbeving er zulk een schade aanrichtte, dat opnieuw groote reparaties begonnen moesten worden. Bij het feest der hernieuwde opening, waarbij 5.000 wilde beesten geofferd werden, was er plaats voor 50.000 toeschouwers en veel plaatsen zullen er tijdens de kampspelen en in den tijd toen Nero het voor een voorstellingsplaats voor zijn Christenmoorden gebruikte, helaas nog te kort gekomen zijn, om de Romeinen in hun lust tot bloedvergieten en zien martelen van de Christenen, te bevredigen.

Zoolang het Colosseum bestaat, bestaat Rome.

Wanneer het Colosseum valt, valt Rome.

Als Rome valt, zal de wereld vallen.

Dit is het fiere devies van de Romeinen, dat voor ons nuchtere Hollanders misschien wel wat overmoedig klinkt, maar als we dit grootsche, massieve gebouw daar zien liggen, zooals het al eeuwen lang alle stormen heeft getrotseerd, dan voelen we toch wel, dat het niet enkel trots is, die hun deze spreuk in den mond geeft en wie, die het voorrecht heeft gehad het Colosseum des nachts met volle maanbelichting te zien, zal daarvan niet een eeuwige herinnering bewaren? Wie, die eens de machtige schaduwen zag, door de groote steenbrokken in de arena geworpen met daar tusschen de helle maanbelichting,

de groote geheimzinnige gangen, die naar de onderaardsche gewelven leiden, huivert niet bij de gedachte aan de vreeselijke tafereelen die zich hier eertijds hebben afgespeeld?

Hoeveel is er al over de pracht van een maannacht in het Colosseum geschreven, maar niemand heeft het, dunkt me, mooier gezien en weergegeven dan Byron het in z'n „Manfred” zegt.... „in de verte aan de zijde van den Tiber huilden de waakhonden, dichterbij uit de paleizen van de Caesars, de lange kreet van den nachtuil, de verwijderde roep van de schildwachten verhieven zich of stierven weg op de vleugels van een zachte bries... en gij, gij schittert, koninklijke maan, op dit alles, gij verspreidt een groot en teeder licht, dat de harde gestrengheid en troosteloze eenzaamheid van deze plaats verzacht; gij schijnt de kloof aan te vullen die de verdwenen eeuwen van de tegenwoordige scheidt; gij laat haar schoonheid aan datgene wat eertijds schoon was en doet door uw glans ook dat wat niet mooi is, schoon schijnen”....

Een Hollandsche vriendin, een zeer nerveuse, empfindliche natuur, was op een van die maannachten met ons meegegaan en keek vol angst in al die donkere geheimzinnige ruimten, zich geheel verdiepend in het verleden. Opeens gaf ze een doordringenden gil, die mij en alle Colosseumbezoekers naar haar toe deed snellen. Met angstige oogen keek ze naar een hond die ze in haar fantasie tot een leeuw had vergroot en werkelijk, toen we het onschuldig beest in eens uit een gang te voorschijn zagen komen kon ik me haar schrik wel indenken. 't Beest had echter niets wilds of verscheurends over zich en heel wat plagerijen heeft ze over „den leeuw in het Colosseum” moeten hooren.

Na een kibbelpartijtje met onzen koetsier, die als elk rechtgeaard Italiaansch wagenbestuurder nooit tevreden met zijn fooi is en alle heiligen aanroept om ons te overtuigen, gingen we langs het Forum Romanum en, over den muur hangend, die de omheining er van vormt, zagen we vlak bij ons den triomfboog van Septimus Severus en zijn beide zoons Geta en Caracalla, een der grootste bogen die uit het Romeinsche tijdperk is overgebleven en opgericht is na de overwinning op de Parthen en meerdere barbaarsche volkeren. Tot de 10de of 11de eeuw heeft hij als doorgang gediend en zelfs de Paus moest er volgens de Romeinsche wet op Paaschmaandag, gaande van het Vaticaan naar het Lateraan, onderdoor loopen. Nu echter ligt hij in het Forum Romanum opgesloten, maar een heerlijken aanblik heeft men, als men onder zijn bogen staat en het geheel tot aan den Titusboog, aan den anderen kant van het Forum, kan overzien.

Met een gevoel van groote voldoening over het verloop van dezen eersten mooien lentedag, keerden we huiswaarts, als altijd verrukt over de wondere schoonheid van de „eeuwige stad.”

H. VAN REIJN—DE KORT.

Rome, 2 Februari 1914.

Detail van den boog „Septimius Severus”.

Basiliek van „San Paolo fuori le Mura”.